

Έντυπο Καταγραφής Πληροφοριών και Συγκέντρωσης Εκπαιδευτικού Υλικού για τα Ανοικτά Μαθήματα

Έκδοση: 1.02, Απρίλιος 2014

ανοικτά μαθήματα
opencourses

Πράξη «Κεντρικό Μητρώο Ελληνικών Ανοικτών Μαθημάτων»

Σύνδεσμος: <http://ocw-project.gunet.gr>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα

1.Πληροφορίες και εκπαιδευτικό υλικό Ακαδημαϊκού Μαθήματος.....	3
1.1 Πληροφορίες μαθήματος.....	3
1.2 Πληροφορίες για τις θεματικές ενότητες ή ενότητες διαλέξεων	14
1.3 Άλλες πληροφορίες μαθήματος.....	16

1. Πληροφορίες και εκπαιδευτικό υλικό Ακαδημαϊκού Μαθήματος

1.1 Πληροφορίες μαθήματος

Όνομα διδάσκοντος/διδασκόντων (Instructor /s)

Δημήτρης Κ. Μαυροσκούφης

Dimitris K. Mavroskoufis

Τίτλος Μαθήματος (Course title) όπως αναφέρεται στο πρόγραμμα σπουδών (ΠΣ)

Διδακτική Μεθοδολογία του μαθήματος της Ιστορίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση
(με εφαρμογές)

Teaching Methodology of History in secondary education (with applications)

Δικτυακός τόπος μαθήματος

<http://eclass.auth.gr/courses/EDLIT118/>

Κωδικός Μαθήματος (Course Code) όπως αναφέρεται στο ΠΣ

702

Επίπεδο μαθήματος/Κύκλος σπουδών (Course level/cycle)

Προπτυχιακό (Undergraduate)/Πρώτος κύκλος σπουδών (First cycle)

Έτος σπουδών (Year of Study)

Έτος: 4

Εξάμηνο (Semester)

Εξάμηνο: 7 | 8

Τύπος μαθήματος (Type of course)

Υποχρεωτικό (compulsory)

Διδακτικές ώρες στο εξάμηνο: 52

Γλώσσα διδασκαλίας (Course language)

Ελληνική

Ομάδα στόχος (Target Group)

Οι φοιτητές του Τμήματος Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής.
Φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας, καθώς και του Τμήματος Φιλολογίας (κατ' επιλογήν).
Ενδιαφερόμενοι για τη θεματική περιοχή της Διδακτικής της Ιστορίας.

Πιστωτικές μονάδες (ECTS)

Αριθμός μονάδων: 6

Περισσότερα για τον/τους διδάσκοντες (More about instructor)

<http://www.edlit.auth.gr/scientific/mavroskoufis>

<http://www.edlit.auth.gr/en/scientific/mavroskoufis>

Περιγραφή μαθήματος (Course Overview / Description /Synopsis)

Επιστημολογικά θέματα Ιστορίας και Ιστοριογραφίας. Από την επιστήμη της Ιστορίας στη σχολική Ιστορία. Γενικοί και ειδικοί σκοποί του μαθήματος. Επιλογή περιεχομένων διδασκαλίας, διάταξη και οργάνωσή τους (προγράμματα σπουδών και αναλυτικά προγράμματα). Η χρήση των πηγών στη διδασκαλία. Ανάλυση και ερμηνεία πηγών. Στρατηγικές διδασκαλίας και μάθησης με τη χρήση πηγών. Η χρήση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της Ιστορίας. Αξιολόγηση των μαθητών στο μάθημα της Ιστορίας.

Epistemological issues in History and Historiography. From the science of History to the school History course. General and specific objectives of the course. Selection of teaching contents, layout and organization (curricula and syllabuses). The use of sources in teaching. Analysis and interpretation of sources. Strategies for teaching and learning with the use of sources. The use of IT in the teaching of history. Evaluation of students at the History course.

Περιεχόμενα μαθήματος (Course Contents)

1. Επιστημολογικά ζητήματα της Ιστορίας I: ορισμοί ιστορίας και ιστορικού γεγονότος, φύση ιστορικών πηγών, σχέσεις παρελθόντος και ιστορίας, σχέσεις μνήμης και ιστορίας, σχέσεις παρελθόντος – παρόντος – μέλλοντος, ιδεολογικές χρήσεις της ιστορίας
2. Επιστημολογικά ζητήματα της Ιστορίας II: δομικές ιστορικές έννοιες (αιτιότητα και αιτιακές σχέσεις, ιστορικοί χρόνοι, δομές και διάρκεια, συνέχειες και ασυνέχειες, ιστορικές τομές και περιοδολόγηση, το πρόβλημα της αντικειμενικότητας, γενίκευση και αξιολογική κρίση), ιστοριογραφικές οπτικές
3. Κατηγορίες και είδη ιστορικών πηγών: γραπτές, παραστατικές, ηχητικές, μεικτές. Κριτική προσέγγιση και ανάλυση γραπτών πηγών

4. Κριτική προσέγγιση και ανάλυση εικαστικών έργων, φωτογραφιών, σκίτσων – αφισών – γελοιογραφιών
5. Κριτική προσέγγιση και ανάλυση χαρτών, διαγραμμάτων, κινηματογραφικών και τηλεοπτικών πηγών, ηχητικών πηγών, μουσείων – ιστορικών τόπων – μνημείων, προφορικών πηγών
6. Αναλυτικά Προγράμματα Ιστορίας: είδη ΑΠ, επιλογή – διάταξη – διάρθρωση ύλης. Σκοποί διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας, ταξινομίες και διατύπωση διδακτικών στόχων. Διδακτικά Εγχειρίδια Ιστορίας: τύποι, λειτουργίες, τρόποι αξιοποίησης στην τάξη, σύγκριση με ΔΕ άλλων χωρών. Η αφήγηση στα ΔΕ της Ιστορίας. Άλλα διδακτικά μέσα: φάκελος υλικού, Τεχνολογίες Επικοινωνίας και Πληροφορίας (ΤΠΕ).
7. Η διδακτική μεθοδολογία και η ιστορική σκέψη των μαθητών
8. Στρατηγικές διδασκαλίας με τη χρήση ιστορικών πηγών: στοχοθετική στρατηγική, στρατηγική με στόχο τη γλωσσική ανάπτυξη, στρατηγική με στόχο την ανάπτυξη της χρονολογικής σκέψης, ερευνητική στρατηγική (ο μαθητής ως ερευνητής ή ντέντεκτιβ), στρατηγική για την ανάπτυξη της ιστορικής σκέψης.
9. Στρατηγικές με έμφαση στην πολυπρισματικότητα, την επίλυση προβλημάτων, τη διαθεματικότητα, την προσέγγιση συγκρουσιακών θεμάτων και την πολυπολιτισμικότητα.
10. Οργάνωση επισκέψεων σε χώρους πολιτισμικής/ ιστορικής αναφοράς. Γνωστικές και βιωματικές στρατηγικές για τη διδακτική αξιοποίηση μουσείων, καταλοίπων του υλικού πολιτισμού, μνημείων και ιστορικών τόπων.
11. Η αξιολόγηση των μαθητών στο μάθημα της Ιστορίας: παραδοσιακές και εναλλακτικές μορφές αξιολόγησης. Περιεχόμενα προφορικής και γραπτής αξιολόγησης. Τεχνικές ερωτήσεων.
12. Σχέδιο / σενάριο μαθήματος: βασικές αρχές και παραδείγματα
13. Συνόψιση μαθησιακών εμπειριών. Αξιολόγηση μαθήματος

Μαθησιακοί στόχοι μαθήματος (Course Objectives/Goals)

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/-τριών με τις βασικές έννοιες της ιστοριογραφίας και τις σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας του μαθήματος της Ιστορίας στο σχολείο, καθώς και η ανάπτυξη μεθοδολογικών εργαλείων για τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου του μαθήματος στο πλαίσιο του σύγχρονου σχολικού περιβάλλοντος.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αναμένεται ότι θα είναι σε θέση:

- να γνωρίσουν τα βασικά επιστημολογικά ζητήματα που αφορούν τη φύση της ιστορικής επιστήμης, σε συσχέτιση πάντα με τις ιστοριογραφικές σχολές, δηλαδή τι είναι ιστορία και τι ιστορικό γεγονός, πώς μετουσιώνεται το παρελθόν σε ιστορία, ποιες είναι οι σχέσεις μεταξύ ιστορίας και μνήμης, ποιες είναι δομικές έννοιες της ιστορικής επιστήμης (αιτιότητα και αιτιακές σχέσεις, ιστορικοί χρόνοι, αντικειμενικότητα, γενικεύσεις, αξιολογικές κρίσεις κ.λπ.),
- να γνωρίσουν τα κύρια ζητήματα που συνδέονται με τις λειτουργίες και τις χρήσεις της Ιστορίας (ιδεολογικές χρήσεις της ιστορίας, κανονιστικές και επιστημονικές λειτουργίες, χειραγώγηση της μνήμης),
- να γνωρίσουν τα είδη, τις μορφές και την ποικιλία των ιστορικών πηγών και να εξοικειωθούν με τις μεθόδους για την κριτική προσέγγιση, τη συστηματική ανάλυση και τη διδακτική αξιοποίησή τους,
- να γνωρίσουν τα προβλήματα και τους προβληματισμούς που συνδέονται με τη σύνταξη των αναλυτικών προγραμμάτων (curricula) Ιστορίας, κυρίως σε σχέση

με την επιλογή, τη διάταξη και τη διάρθρωση της ύλης, καθώς και τους σκοπούς διδασκαλίας και τους διδακτικούς / μαθησιακούς στόχους,

- να κατανοήσουν τις βασικές λειτουργίες των διδακτικών εγχειριδίων (ΔΕ) Ιστορίας, καθώς και άλλου διδακτικού υλικού,
- να κατανοήσουν τα βασικά θέματα και προβλήματα που αφορούν τη γνωστική ανάπτυξη των μαθητών και που επηρεάζουν σημαντικά τους τρόπους σκέψης και τις διαδικασίες μάθησης, σε στενή συσχέτιση με το μάθημα της Ιστορίας,
- να γνωρίσουν και να εφαρμόσουν σύγχρονες στρατηγικές και τεχνικές για τη διδασκαλία του μαθήματος (βασικές αρχές, σχεδιασμός – προγραμματισμός – οργάνωση της διδασκαλίας, διατύπωση διδακτικών στόχων και διαμόρφωση μαθησιακών δραστηριοτήτων, επιλογή διδακτικών μέσων κ.λπ.), καθώς και να αντιληφθούν τις δυνατότητες και τις ευκαιρίες που παρέχονται για ιστορική μάθηση και έξω από το σχολείο («δημόσια ιστορία», όπως μουσεία, ιστορικοί τόποι, τηλεόραση, κινηματογράφος κ.λπ.),
- να γνωρίσουν και να εφαρμόσουν σύγχρονες μορφές και τεχνικές για την αξιολόγηση των μαθητών και της διδασκαλίας στο μάθημα της Ιστορίας.

Λέξεις κλειδιά (Keywords)

Διδακτική Μεθοδολογία Ιστορίας, Ιστορική Εκπαίδευση

Teaching & Learning History, Historical Education

Τύποι εκπαιδευτικού υλικού (course format)

Διαφάνειες

Προτεινόμενα συγγράμματα

1^η πρόταση:

Δ. Κ. Μαυροσκούφης (2005), *Αναζητώντας τα ίχνη της ιστορίας: ιστοριογραφία, διδακτική μεθοδολογία και ιστορικές πηγές*. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη, ISBN: 978-960-343-792-5.

2^η πρόταση:

Γ. Κόκκινος, Δ. Κ. Μαυροσκούφης, Π. Γατσωτής και Ε. Λεμονίδου (2010). *Τα συγκρουσιακά θέματα στη διδασκαλία της Ιστορίας*. Αθήνα: Νοόγραμμα.

3^η πρόταση:

Δ. Κ. Μαυροσκούφης (1997), *Η σχολική Ιστορία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (1975 – 1995)*. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη, ISBN: 960-343-385-3.

Μέθοδοι αξιολόγησης/βαθμολόγησης (Assessment method and criteria)

A. Περιγραφή της διαδικασίας:

- Με την έναρξη των μαθημάτων είναι γνωστά τα κριτήρια αξιολόγησης (ρουμπρίκες) των γραπτών, καθώς και η μοριοδότηση των επιμέρους θεμάτων.
- Με παραδείγματα θεμάτων και παραδειγματική διόρθωση – αξιολόγηση γραπτών (είναι προσβάσιμα στο forum του Τμήματος).
- Όλοι οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να δουν το γραπτό τους και να ζητήσουν εξηγήσεις για τη βαθμολόγησή τους.

B. Μέθοδοι αξιολόγησης

οι μέθοδοι αξιολόγησης είναι τόσο διαμορφωτικές όσο και συμπερασματικές-τελικές. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιούνται δοκιμασίες πολλαπλής επιλογής, ερωτήσεις σύντομης απάντησης, ερωτήσεις ανάπτυξης δοκιμίων και η έκθεση για την εργαστηριακή άσκηση.

Γ. Βαθμολόγηση:

Πρωτόκολλο διδασκαλίας 20%

Τελική εξέταση 80%

ΣΥΝΟΛΟ 100%

Προαπαιτούμενα (Expected prior knowledge/prerequisites and preparation)

- Γενικές προαπαιτούμενες γνώσεις και πιθανή προετοιμασία για παρακολούθηση του μαθήματος: το μάθημα προσφέρεται σε φοιτητές μεγάλων εξαμήνων (κυρίως 7^{ου} και 8^{ου}), οι οποίοι έχουν ήδη παρακολουθήσει το μάθημα της *Σχολικής Παιδαγωγικής I (Ο θεσμός του Σχολείου)*, της *Εκπαιδευτικής Ψυχολογίας* και της *Σχολικής Παιδαγωγικής II (Διδασκαλία και Προγράμματα Σπουδών)*
- Κωδικοί: ΣΧΠ I 400, ΕΨ 900, ΣΧΟΠ II 400

Επιπλέον συνιστώμενη βιβλιογραφία και υλικό προς μελέτη (Literature and study materials / reading list)

Συγγράμματα:

1^η πρόταση:

Δ. Κ. Μαυροσκούφης (2005), *Αναζητώντας τα ίχνη της ιστορίας: ιστοριογραφία, διδακτική μεθοδολογία και ιστορικές πηγές*. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη, ISBN: 978-960-343-792-5.

2^η πρόταση:

Γ. Κόκκινος, Δ. Κ. Μαυροσκούφης, Π. Γατσωτής και Ε. Λεμονίδου (2010). *Τα συγκρουσιακά θέματα στη διδασκαλία της Ιστορίας*. Αθήνα: Νοόγραμμα.

3^η πρόταση:

Δ. Κ. Μαυροσκούφης (1997), *Η σχολική Ιστορία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (1975 –*

1995). Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη, ISBN: 960-343-385-3.

Βιβλιογραφία

- Αγγελάκος, Κ. και Κόκκινος, Γ. [επιμ.] (2004), Η διαθεματικότητα στο σύγχρονο σχολείο και η διδασκαλία της Ιστορίας με τη χρήση πηγών. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Θεοφιλίδης, Χ. (1988). Η τέχνη των ερωτήσεων. Αθήνα: Γρηγόρης.
- Ανδρέου, Α. Π. [επιμ.] (2008), Η Διδακτική της Ιστορίας στην Ελλάδα και η Έρευνα στα Σχολικά Εγχειρίδια. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Αντωνιάδης, Λ. (1995), Η Διδακτική της Ιστορίας. Αθήνα: Πατάκης
- Barton, K. C. & Levstik, L. S. (2007), Διδάσκοντας Ιστορία για το Συλλογικό Αγαθό. Μετάφραση Α. Θεοδωρακάκου. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Cannadine, D. [επιμ.] (2007), Τι είναι ιστορία σήμερα; Μετάφραση Κ. Αθανασίου. Αθήνα: Νήσος.
- Husbands, C. (2004), Τι σημαίνει διδασκαλία της Ιστορίας; Γλώσσα, ιδέες και νοήματα. Μετάφραση Α. Λυκούργου. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Κόκκινος, Γ. (1998). Διδακτικές προσεγγίσεις στο μάθημα της Ιστορίας. Για μια νέα διδακτική μεθοδολογία στην υπηρεσία της κριτικής ιστορικής σκέψης. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Κόκκινος, Γ. (2005), Συμβολικοί πόλεμοι για την Ιστορία και την Κουλτούρα. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Κόκκινος, Γ., Μαυροσκούφης, Δ. Κ., Γατσωτής, Π. και Λεμονίδου, Ε. (2010), Τα συγκρουσιακά θέματα στη διδασκαλία της Ιστορίας. Αθήνα: Νοόγραμμα Εκδοτική.
- Κόκκινος, Γ. και Νάκου, Ε. [επιμ.] (2004), Προσεγγίζοντας την ιστορική εκπαίδευση στις αρχές του 21ου αιώνα. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Κόκκινος, Γ. κ.ά. (2005), Ιστορική κουλτούρα και συνείδηση. Απόψεις και στάσεις μαθητών και εκπαιδευτικών της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για την Ιστορία. Αθήνα: Νοόγραμμα Εκδοτική.
- Λεοντσίνης, Γ. Ν. (2007), Πολυπολιτισμικότητα και Σχολική Ιστορία. Αθήνα: Ατραπός.
- Λιάκος, Α. (2007), Πώς το παρελθόν γίνεται ιστορία; Αθήνα: Πόλις.
- Μαυροσκούφης, Δ. Κ. (1997), Η σχολική Ιστορία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (1975 – 1995): Η μεταπολιτευτική εκδοχή του σισύφειου μύθου. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη.
- Μαυροσκούφης, Δ. Κ. (1999), Εμπειρίες και απόψεις μαθητών και φοιτητών σχετικές με το μάθημα της Ιστορίας: Θεωρητικά ζητήματα και εμπειρική έρευνα. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη.
- Μαυροσκούφης, Δ. Κ. (2005), Αναζητώντας τα ίχνη της ιστορίας: ιστοριογραφία, διδακτική μεθοδολογία και ιστορικές πηγές. Θεσσαλονίκη: Αδελφοί Κυριακίδη.
- Mattozzi, I. (2005), Εκπαιδύοντας αναγνώστες ιστορίας. Μετάφραση Θ. Κάββουρα. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Μονιού, Η. (2002), Η Διδακτική της Ιστορίας. Μετάφραση Ε. Κάννερ. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Νάκου, Ε. (2000), Τα παιδιά και η Ιστορία: Ιστορική σκέψη, γνώση και ερμηνεία. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Ρεπούση, Μ. (2004), Μαθήματα ιστορίας. Από την ιστορία στην ιστορική εκπαίδευση. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Reyrot, J. [επιμ.] (2002), Η Διδασκαλία της Ιστορίας στην Ευρώπη. Μετάφραση Α. Καζάκου. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Σκούρος, Τ. (1991), Η Νέα Ιστορία: Η σύγχρονη αντίληψη για τη διδασκαλία της Ιστορίας με τη χρήση των πηγών. Λεμεσός.
- Sebba, J. (2000). Ιστορία για όλους. Διδακτικές προτάσεις για το μάθημα της Ιστορίας στο Δημοτικό και το Γυμνάσιο. Μετάφραση Μ. Καβαλιέρου. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Stradling, R. (2003), Η πολυπρισματική θεώρηση στη διδασκαλία της Ιστορίας. Council

of Europe, στο: <http://www.coe.int/t/dg4/education/historyteaching/Source/Nations/Multiperspectivity/MultiperspectivityGreek.pdf>.

Βοηθητικό ηλεκτρονικό υλικό στις ιστοσελίδες:

1) του Α.Π.Θ. → eclass.auth.gr

2) του (πρώην) Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (διδασκτικά εγχειρίδια, βιβλία δασκάλου, τετράδια ασκήσεων, ΔΕΠΠΣ / ΑΠΣ Ιστορίας) → www.pi-schools.gr

3) του Υπουργείου Παιδείας (εκπαιδευτικό υλικό και σχέδια μαθημάτων) → e-yliko.sch.gr.

Ιστοσελίδες

Στην ελληνική γλώσσα

www.myriobiblos.gr:

Βιβλιοθήκη εκκλησιαστικών και άλλων κειμένων.

www.mikrosapoplous.gr:

«Μικρός Απόπλους» - Αρχαία ελληνικά κείμενα (μερικά συνοδεύονται και από μετάφραση).

www.geocities.com/athens_5th_century:

Κείμενα του Πλάτωνα, του Αριστοφάνη, του

Αισχύλου, του Σοφοκλή και του Ευριπίδη. Χάρτης της Αθήνας του 5ου αιώνα. Γεγονότα του 6ου και του 5ου αιώνα π.Χ.

www.eie.gr:

Ερευνητικές εργασίες του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών (Institutes) και αφιέρωμα στην Δ' Σταυροφορία (IBE/Crusades).

<http://thesaurus.duth.gr/>:

Αρχεία για την ιστορία και τον πολιτισμό της Θράκης (αρχειακές πηγές, μαρτυρίες, βιβλιογραφία, εικόνες, προσωπογραφίες).

www.epirus.org:

Πληροφορίες για την ιστορία της Ηπείρου.

www.theplaka.com/history/index.htm:

Υλικό για όλες τις περιόδους της Ελληνικής Ιστορίας, από τα νεολιθικά χρόνια.

www.parliament.gr:

Πληροφορίες και υλικό από τη Βουλή των Ελλήνων για το Σύνταγμα και τη Συνταγματική ιστορία της Ελλάδας [είσοδος από «Πολίτευμα»], τον Αγώνα της Ανεξαρτησίας (ιστορικό χρονολόγιο, ιστορικοί τόποι, γεγονότα, εικόνες, προσωπογραφίες κτλ.) και την Ελλάδα των Βαλκανικών πολέμων [είσοδος από «Πολιτισμός - Αρχείο Εκθέσεων»].

www.historical-museum.gr:

Πληροφορίες και υλικό για την Κρητική ιστορία από το Ιστορικό Μουσείο Κρήτης (μεσαιωνική και αναγεννησιακή τέχνη, λαογραφική συλλογή, κειμήλια της Κρητικής Πολιτείας 1898-1913. Π χριστιανική ιστορία της Κρήτης, αίθουσα κεραμικών, αίθουσες Ν. Καζαντζάκη

και Εμμ. Τσουδερού).

<http://www.hellenichistory.gr/> ή <http://www.hellenic-cosmos.gr/>:

Πληροφορίες και πηγές για την ελληνική ιστορία (πολιτική, κοινωνική, οικονομική,

πολιτιστική) από το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού.

<http://users.hol.gr/~kokkonis/freetime.htm>:

Η ζωή στον 19ο αιώνα, Α' και Β' Παγκόσμιοι πόλεμοι, Μικρασιατική καταστροφή, Κατοχή, Εμφύλιος κτλ. (πλούσιο και έγκυρο υλικό από τον καθηγητή Δημ. Κοκκώνη).

www.de.sch.gr/mikrasia:

«Ελλάδα 1922: μια κιβωτός προσφύγων» - πληροφορίες και υλικό για τον προσφυγικό Ελληνισμό.

www.de.sch.gr/~chdimou/historia.htm:

Επιλεγμένες συνδέσεις για την Ελληνική και την Παγκόσμια ιστορία, για μουσεία και για ιστορικές προσωπικότητες.

www.vrellis.org:

Μουσείο Κέρινων Ομοιωμάτων του Παύλου Βρέλλη, με ενδιαφέρον όχι τόσο για τις ιστορικές πληροφορίες (κάποιες δεν ανταποκρίνονται στην ιστορική πραγματικότητα), όσο για την τεχνική και το ιδεολογικό πλαίσιο.

www.benaki.gr:

Μουσείο Μπενάκη - Συλλογές, αρχεία (φωτογραφικό, ιστορικό, αρχιτεκτονικό) και εκπαιδευτικό υλικό.

<http://www.cycladic.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=NODE&cnode=1>

Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης Γουλανδρή.

www.culture.gr:

Δικτυακός κόμβος «Οδυσσέας» του Υπουργείου Πολιτισμού (με κατάλογο συνδέσεων).

- μουσεία, πινακοθήκες, μνημεία, αρχαιολογικοί χώροι
- πολιτιστικός χάρτης
- νεότερη και σύγχρονη πολιτιστική δημιουργία
- αφιερώματα (π.χ. Τα Μάρμαρα του Παρθενώνα, Οι Ολυμπιακοί Αγώνες)
- Πολιτιστικοί οργανισμοί και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

<http://www.thessalonikicity.gr/politistika/library/kartes-ki/ki-kartes-1.htm>

Από το Κέντρο Ιστορίας του Δήμου Θεσσαλονίκης - Συλλογή επιστολικών δελταρίων (καρτ-ποστάλ) με θέμα την πόλη στα τέλη του 19ου αιώνα και στις αρχές του 20ού.

<http://www.it.uom.gr/project/monuments/page.htm>

Μνημεία της Θεσσαλονίκης, ιστορική αναδρομή, Αρχαιολογικά και Βυζαντινά μνημεία, Βυζαντινές Χριστιανικές Εκκλησίες, Μουσουλμανικά Μνημεία, Νεοκλασικά Μνημεία, Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης, Πληροφορίες και παραπομπές.

<http://users.thess.sch.gr/ipap/index.htm>

Στιγμές από την αρχαία ελληνική τέχνη και ιστορία, χάρτες, μάχες. Εκπαιδευτικό υλικό, παιχνίδια, χρήσιμες συνδέσεις, υλικό για την ιστορία.

<http://users.auth.gr/~marrep/>

Η ιστοσελίδα της Μαρίας Ρεπούση στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Θεσσαλονίκης με υλικό για τη διδακτική της Ιστορίας.

<http://www.komvos.edu.gr/fryktories/modules.php?name=Sections&op=viewarticle&artid=10>

Κριτική παρουσίαση διδακτικών μεθόδων και μιας πειραματικής διδασκαλίας για το μάθημα της Ιστορίας από τον Τάσο Χατζηαναστασίου.

<http://www.eduportal.gr/modules.php?name=News&file=print&sid=124>.

Μεθοδολογία και διδακτικές στρατηγικές στο μάθημα της Ιστορίας στη Μέση

Εκπαίδευση του Κ. Δ. Φαρμάκη

<http://www.netschoolbook.gr/index.html>

Ιστοσελίδα με πλούσιο υλικό για τη διδακτική και το διαδίκτυο. Διδακτικές προτάσεις για Γλώσσα, Ιστορία, Λογοτεχνία, Αρχαία Ελληνικά. Άρθρα για Παιδαγωγική και Κλασική Φιλολογία. Κατάλογος συνδέσμων.

<http://www.netschoolbook.gr/historicalatlas.html>

Ιστορικοί χάρτες της Ευρώπης

<http://www.plefsis.gr/index.htm>

Ιστοσελίδα για την εκπαίδευση με θέματα και για την ιστορία. Σύνδεσεις με πολλούς δικτυακούς τόπους για την εκπαίδευση και τον πολιτισμό.

<http://www.ekepp-ekechak.gr/>

Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Επικοινωνίας, Πληροφόρησης και Πολιτισμού – Εθνικό Κέντρο Χαρτών και Χαρτογραφικής Κληρονομιάς – Εθνική Χαρτοθήκη (ΕΚΕΠΠ-ΕΚΕΧΧΑΚ)

<http://www.evrytan.gr/>

Ιστοσελίδα του νομού Ευρυτανίας με πλήθος συνδέσμων για την επιστήμη, τη τεχνολογία, την εκπαίδευση κ.α. Ευρυτανική εγκυκλοπαίδεια και σελίδες με λαογραφικό ενδιαφέρον.

<http://book.culture.gr>

ΕΚΕΒΙ Η σελίδα του Εθνικού Κέντρου Βιβλίου

<http://elia.org>

ΕΛΙΑ Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο

<http://www.makriyannis.com.gr/>

Ο Μακρυγιάννης στο Internet, απομνημονεύματα του στρατηγού Ιωάννη Μακρυγιάννη

<http://www.snhell.gr/testimonies/writers.asp>

Ανθολόγιο μαρτυριών για το Νέο Ελληνικό Πολιτισμό και Ιστορία, σε ηλεκτρονική μορφή από το Σπουδαστήριο Νέου Ελληνισμού

Στην αγγλική γλώσσα

http://www.museum.upenn.edu/Greek_World/Index.html

(University of Pennsylvania): Αρχαίος ελληνικός κόσμος (και στην ελληνική γλώσσα).

<http://www.dilos.com/home/culture.html> :

Πληροφορίες και υλικό για Αττική, Γόρτυνα, Γουρνιές, Δελφούς, Δήλο, Επίδαυρο, Κνωσό, Μυκήνες, Ολυμπία, Σαντορίνη, Φαιστό.

www.hri.org/

(HR-NET: Hellenic Resources Network): Πληροφορίες για πολλές χώρες (Ελλάδα, Βαλκάνια, Ευρωπαϊκή Ένωση κ.ά.).

www.greecetravel.com/jewishhistory/index.html:

Το «Ολοκαύτωμα» και η ιστορία των Ελλήνων Εβραίων.

www.hyperhistory.com/online_n2/History_n2/main.html:

Παγκόσμια Ιστορία (και ελληνική).

http://eudocs.lib.byu.edu/index.php/History_of_Greece:_Primary_Documents

Ευρωπαϊκή Ιστορία (βιβλιογραφία, αρχεία, πηγές, εικόνες κτλ.) και ελληνική μετά το 1914

http://www.metmuseum.org/special/Byzantium/byzantium_more.htm

(έκθεση: "The Glory of Byzantium" – New York Metropolitan Museum of Art): Σύνοψη της Βυζαντινής Ιστορίας, θέματα και εικόνες από τη Βυζαντινή τέχνη, γλωσσάριο, βιβλιογραφία κτλ.).

http://www.lib.berkeley.edu/doemoff/govinfo/intl/gov_eu.html

(University of California, Berkeley): European Union

Internet Resources - Συνδέσεις για όλα τα θέματα που αφορούν την Ευρωπαϊκή Ένωση (φύση, δομή, λειτουργία, έργο).

<http://www.dhr.history.vt.edu/>

Digital History Reader

Ευρωπαϊκή και Αμερικάνικη Ιστορία

<http://www.ku.edu/>

(University of Kansas): Συνδέσεις για την Παγκόσμια Ιστορία και τις κινηματογραφικές ταινίες, καθώς και χάρτες με ενδιαφέρουσες πληροφορίες (και για την Ελλάδα).

www.biography.com/

(The Web's Best Bios): Βιογραφίες - Συνδέσεις με AETV.com,

Genealogy.com, HistoryChannel.com και HistoryInternational.com.

<http://www.bbc.co.uk/history/>

(BBC): Α' και Β' Παγκόσμιοι πόλεμοι, Παγκόσμια Ιστορία.

www.emporia.edu/

(Emporia State University, Kansas): Συνδέσεις για Παγκόσμια Ιστορία (πηγές, χάρτες κτλ.).

<http://www.history.unimelb.edu.au/>

(University of Melbourne): Συνδέσεις για Παγκόσμια ιστορία.

<http://www.micheloud.com/FXM/PHOT/postWWI.htm>

(F.X. Micheloud's Website): Κάρτες από τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο.

www.multied.com/revolt/:

Αμερικανική επανάσταση.

<http://history.eserver.org/october-revolution.txt>

Οκτωβριανή επανάσταση.

www.world.historycompass.com:

Παγκόσμια ιστορία.

www.thehistorychannel.co.uk

(The History Channel): Διαδραστική παρουσίαση της Ιστορίας, οι ιστορικές επέτειοι της ημέρας.

<http://tiger.uic.edu/~rjensen/>

(University of Illinois, "Scholars' Guide to WWW"):

Πλήρης κατάλογος δικτυακών τόπων για την Παγκόσμια Ιστορία, τον πολιτισμό, τα μουσεία, τους χάρτες, τη βιβλιογραφία, τις βιβλιοθήκες κτλ.

<http://libraries.mit.edu/rvc/>

(Rotch Visual Collections – MIT University): Δικτυακοί τόποι και μηχανή αναζήτησης για Παγκόσμια Ιστορία, τέχνη, μουσεία κτλ.

www.thebritishmuseum.ac.uk:

Το Βρετανικό Μουσείο.

www.louvre.fr:

Το Μουσείο του Λούβρου.

www.hermitage.ru/:

Το Μουσείο Ερμιτάζ της Πετρούπολης.

www.greatbuildings.com/:

Πληροφορίες, τρισδιάστατες αναπαραστάσεις, εικόνες πολλών γνωστών μνημείων και κτιρίων.

www.us.imdb.com/

(Internet Movie Database Inc.): Κατάλογος και πληροφορίες για κινηματογραφικές ταινίες.

2. Μηχανές και μεταμηχανές αναζήτησης

www.in.gr

(στα ελληνικά, με δυνατότητα αναζήτησης ιστορικών συνδέσεων κατά περιόδους: 20ος αιώνας, Νεότεροι χρόνοι, Αρχαίοι χρόνοι, Μεσαίωνας).

www.flash.gr

(στα ελληνικά - περιέχει πλήρη κατάλογο αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, όπως και δυνατότητα αναζήτησης κατά περιοχή και πόλη).

www.google.com

(υποστηρίζει και ελληνικά).

www.yahoo.com

(στα αγγλικά).

www.mamma.com

(στα αγγλικά).

1.2 Πληροφορίες για τις θεματικές ενότητες ή ενότητες διαλέξεων

Αριθμός Θεματικών Ενότητων

7

Τίτλοι Θεματικών Ενότητων

1. Επιστημολογικά θέματα της Ιστορίας
2. Διδακτική μεθοδολογία της Ιστορίας
3. Ο κόσμος των πηγών στο μάθημα της Ιστορίας
4. Αναλυτικά προγράμματα, διδακτικοί-μαθησιακοί στόχοι και μέσα διδασκαλίας
5. Στρατηγικές διδασκαλίας
6. Αξιολόγηση μαθητών στο μάθημα της Ιστορίας
7. Σχέδιο – σενάριο μαθήματος

Αναλυτική περιγραφή ενότητων

1. Επιστημολογικά θέματα Ιστορίας
  - 1.1. Ιστορική επιστήμη, ιστορικό γεγονός, σχέση Ιστορίας με ιστορική μνήμη, μορφοποίηση του παρελθόντος, Ιστορία και αφήγηση, είδη Ιστορίας, ιστοριογραφικές οπτικές
  - 1.2. Δομικές ιστορικές έννοιες: πηγή, χρόνος, τομές και περιοδολόγηση συνέχεια και ασυνέχεια, αιτιότητα, αντικειμενικότητα κ.λπ.
2. Διδακτική μεθοδολογία Ιστορίας
  - 2.1. Η εξέλιξη της Διδακτικής Μεθοδολογίας του μαθήματος της Ιστορίας
  - 2.2. Ερευνητικά πορίσματα
3. Ο κόσμος των πηγών στο μάθημα της Ιστορίας:
  - 3.1. Μορφές και είδη ιστορικών πηγών
  - 3.2. Τρόποι προσέγγισης, ανάλυσης και ερμηνείας των ιστορικών πηγών
4. Αναλυτικά προγράμματα Ιστορίας – Διδακτικοί και μαθησιακοί στόχοι – Διδακτικά μέσα και υλικό:
  - 4.1. Είδη αναλυτικών προγραμμάτων Ιστορίας
  - 4.2. Είδη και χρήσεις διδακτικών εγχειριδίων Ιστορίας
  - 4.3. Άλλο διδακτικό υλικό (φάκελος υλικού, βιβλιοθήκες, διαδίκτυο κ.λπ.)
5. Στρατηγικές διδασκαλίας: παραδείγματα στρατηγικών για την οργάνωση, το σχεδιασμό και την υλοποίηση της διδασκαλίας με τη χρήση ιστορικών πηγών
6. Αξιολόγηση μαθητών στο μάθημα της Ιστορίας:
  - 6.1. Κατηγορίες, είδη και τεχνικές αξιολόγησης
  - 6.2. Τεχνική ερωτήσεων
7. Σχέδιο – σενάριο μαθήματος

Λέξεις – κλειδιά ανά ενότητα

1. Ιστορική επιστήμη, φύση και λειτουργίες της Ιστορίας
2. Διδακτική μεθοδολογία
3. Φύση και λειτουργίες των ιστορικών πηγών, γραπτές και παραστατικές πηγές
4. Πρόγραμμα σπουδών, μέσα διδασκαλίας
5. Μεθόδευση της διδασκαλίας

6. Εκπαιδευτική αξιολόγηση – αξιολόγηση μαθητών
7. Σχεδιασμός της διδασκαλίας – σχέδιο μαθήματος

1.3 Άλλες πληροφορίες μαθήματος

Άδεια χρήσης Creative Commons (CC): [Creative Commons Αναφορά Δημιουργού - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα \(BY-NC-ND\) Διεθνής, Έκδοση 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)